

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 decembrie

Seria I, Anul XXXII, Nr. 6 (387), 2025

Foto: <https://www.dego.ro/picturi-pe-numere>

Revista *Vestitorul* urează, cu prilejul Sfintei Sărbători a
Nașterii Domnului nostru Isus Cristos,
tuturor colaboratorilor, cititorilor și credincioșilor
Sărbători Fericite și La Mulți Ani!

Scrisoare Pastorală

Sărbătoarea Nașterii Domnului 2025

„Lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o” (Io. 1,5)

Dragii mei,

„Poporul care locuia în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședeau în umbra morții lumină le-a strălucit.” (cf. Isaia 9,1; Mt. 4,16). Aceste cuvinte ale Profetului Isaia răsună din nou în inimă în sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Isus Cristos, când re trăim momentele de lumină și de taină, de bucurie și încercare, de reînnoire și de speranță care au însoțit, în acest an jubiliar, Biserica Catolică și, împreună cu ea, Biserica noastră. În fața ieslei din Betleem, toate evenimentele lumii par să-și redobândească sensul: Dumnezeu însuși pășește, iară și iară, în istoria noastră, o atinge cu blândețe, o vindecă și o binecuvântează.

Fiul lui Dumnezeu s-a născut în istoria noastră din Maria Fecioara: „Și L-au culcat în iesle, căci nu era loc pentru ei” (Lc. 2,7). Misterul lui Dumnezeu care Se apleacă spre noi în Betleem rămâne mereu copleșitor. Atunci s-a ordonat un recensământ pentru numărarea vieților din imperiu; astăzi se fac alte „recensăminte” ale celor care nu mai

sunt, victime ale războaielor „pe bucăți”, ce sfâșie omenirea. Și totuși, atunci ca și acum, Dumnezeu sosește în taină și guvernează din liniștea unei peșteri. Peștera și fânul I-au fost adăpost Pruncului, suflarea blândă a animalelor L-a încălzit, păstorii au fost cuprinși de uimire, iar îngerii au înălțat cântarea lor, vestind Nașterea Domnului, lumina Mântuirii. Tocmai pentru că „nu era loc pentru ei” (Lc. 2,7), Crăciunul rămâne pentru totdeauna întâlnirea tainică dintre Dumnezeu și deșertăciunea umană, dintre veșnicie și clipa prezentă, dintre cer și pământ. În iesle, Dumnezeu ne spune că niciun întuneric nu este prea adânc pentru lumina Sa și nicio inimă prea săracă pentru a-I deveni lăcaș.

Iubiți credincioși,

Am celebrat în acest an 2025 de ani de la Nașterea Mântuitorului, un jubileu al speranței, proclamat de Papa Francisc, de binecuvântată aducere aminte. Domnul a rânduit ca Sfântul Părinte să se întoarcă la Casa Tatălui, lăsând Bisericii și lumii un testament de speranță și iubire trăite în simplitatea credinței. Apoi, în pace și continuitate, Biserica l-a primit pe noul pontif, Papa Leon al XIV-lea, semn al unui timp de reînnoire și stabilitate.

Mărturie stă vizita sa în Turcia și Liban. La Niceea, Papa Leon, alături de Patriarhul Bartolomeu, au rostit Crezul Sfinților Părinți, promulgat în primul Conciliu Ecumenic acum 1700 de ani, și și-au reînnoit angajamentul pentru unitatea Bisericii, reafirmând că pacea și conviețuirea sunt posibile doar prin dialog sincer, respect reciproc și solidaritate față de popoarele rănite ale Orientului Mijlociu. Iar în țara cedrilor, alături de reprezentanții tuturor Bisericilor Orientale, Papa a chemat lumea să ocrotească diversitatea creștină și să apere demnitatea fiecărui om, în mijlocul încercărilor și instabilității care frământă regiunea. Să nu uităm: „Dumnezeu nu-și abandonează poporul; El vine, iar venirea Sa este pace pentru inimă și lumină pentru lume” (cf. Isaia, 48).

Din profunzimile Scripturii și din adâncul

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Cristian Ciulea, Ioan Dărbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Silvia Pantîș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;

E-mail: olimpiu35@yahoo.it;

Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin „Sfânta Tereza”

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

istoriei mântuirii se aude și astăzi glasul dreptului Simeon: „*Acum slobozește pe robul Tău... în pace*” (Lc. 2,29), căci în brațele lui se odihnea însuși Domnul vieții. „*Acum slobozește*” a rostit, prin însăși ființa sa, și Preafericitul Părinte Lucian, păstor înțelept și blând, care a călăuzit cu delicatețe și fermitate Biserica noastră și care, în lumina Crăciunului, ni se arată asemenea bătrânului Simeon: împlinit în întâlnirea cu Pruncul în ceruri.

Tot în lumina Betleemului, Biserica noastră l-a primit cu inimile deschise pe noul său Întăistător, Preafericitul Claudiu, chemat să poarte mai departe torța credinței, a unității și a slujirii prin blândețe, bunătate și adevăr. Rămân mereu vii cuvintele Sfântului Ignațiu al Antiohiei: „*Ubi episcopus, ibi Ecclesia – unde este episcopul, acolo este Biserica.*”

Lumina și speranța Crăciunului ne-au însoțit ca pelerini ai speranței spre Roma, unde, trecând pragul Porții Sfinte, ne-am reînnoit răspunsul la chemarea Domnului. Tineri și vârstnici, în inima Bisericii universale, în maiestrea Basilică a Sfântului Petru, am celebrat împreună Sfânta Liturghie în limba noastră română, cu adâncul simțământ că „*de la Râm ne tragem*” (Grigore Ureche). A fost un moment de solemnitate în care credința moștenită de la martirii noștri s-a unit cu respirația universală a Bisericii lui Cristos.

La mormântul Sfântului Petru, noi, fiii acestei Eparhii marcate de martiriul înaintașilor și de speranță pentru viitorul Bisericii, ne-am întărit în credință. Petru ne-a vorbit în taină: „*Suferința pentru numele lui Cristos este o fericire*” (1Pt. 4,14), căci „lanțurile nu pot opri planul lui Dumnezeu” (cf. Fp. 12,1–17). „*Puneți-vă nădejdea în harul adus de Isus Cristos*” (1Pt. 1,13).

Să ne amintim că batjocoriții închisorilor de ieri au devenit sfinții zilelor noastre și că dincolo de Sighet, Pitești, Râmnicu Vâlcea, Gherla sau Periprava Deltei rămâne Domnul, Cel care preschimbă totul în lumină și har. „După cum lumina soarelui nu poate fi despărțită de razele sale, astfel creștinul nu poate fi despărțit de Biserica lui Cristos” (Sfântul Ciprian din Cartagina).

Dragii mei credincioși,

Voi toți – copii și tineri, părinți și bunici, preoți și credincioși – să nu uitați că Biserica vă aparține, iar Cristos, născut în sărmana peșteră din Bethlehem, vă cheamă să fiți „*sarea pământului și lumina lumii*” (Mt. 5,13-14). „*Așa să lumineze și lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre bune și să-L mărească pe Tatăl vostru, Care este în ceruri*” (Mt 5,16).

Lăsați-vă călăuziți de lumina Pruncului, pentru ca viața voastră să devină semn de nădejde într-o lume rănită. Așa a fost și lumea Cardinalului Iuliu Hosu: sfâșiata de suferință, dar păstrând în miezul ei flacăra credinței și a iubirii față de Dumnezeu și neam. În acest an jubiliar, credința Cardinalului-martir a strălucit pentru toți ca un far nestins în întunericul istoriei. Pruncul din iesle nu este doar un simbol, ci izvorul vieții și identității noastre, al speranței care nu se frânge.

„*Cuvântul S-a făcut trup și a locuit între noi*” (Io. 1,14). Sfântul Leon cel Mare, Papă al Romei, ne îndeamnă: „*Recunoaște, creștine, demnitatea ta; prin Nașterea Sa, Cristos te-a ridicat din întuneric și te-a făcut fiu al luminii.*”

Cristos Se naște, măriți-L – întunericul nu mai are ultimul cuvânt;

Cristos din ceruri, întâmpinați-L – moartea nu mai este sfârșitul;

Cristos pe pământ, înălțați-vă – omul nu mai este singur.

Domnul vine: primiți-L în simplitatea rugăciunii, în gestul iertării, în atenția dăruită celui singur, în curăția inimii și în istoria fiecăruia dintre voi.

Lăsați lumina Betleemului să vă pătrundă inimile, să vă însoțească pașii, să vă vindece rănilile și să vă întărească speranța.

Nașterea Domnului să vă fie spre bine, cu pace și lumină, iar Anul Nou, 2026, să vă aducă sănătate, bucurie și bogate binecuvântări de la Dumnezeu.

La mulți ani!

+ Virgil BERCEA
Episcop

Alocuțiunea Papei Leon al XIV-lea la Rugăciunea *Angelus*

Să ne pregătim pentru venirea Împărăției
7.12.2025

Dragi frați și surori, o duminică frumoasă!

Evangelhia acestei a doua duminici a Adventului anunță venirea Împărăției lui Dumnezeu (cf. Matei 3,1-12). Înainte de slujirea publică a lui Isus, Ioan Botezătorul, precursorul Său, apare pe scenă. Ioan a predicat în pustiu Iudeii spunând: „Converțiți-vă, căci s-a apropiat Împărăția cerurilor!” (Matei 3,1). În „Tatăl nostru” ne rugăm în fiecare zi: „Vină împărăția Ta”, așa cum ne-a învățat însuși Isus. Cu această invocație ne îndreptăm spre noutatea pe care Dumnezeu ne-o rezervă, recunoscând că cursul istoriei nu este deja scris de oamenii puternici ai acestei lumi. Să ne punem, așadar, gândurile și energia în slujba lui Dumnezeu, care nu a venit să domnească peste noi, ci mai degrabă să ne elibereze. Aceasta este „evangelhia”, vestea cu adevărat bună care ne motivează și ne atrage.

Desigur, în predicarea sa, tonul Botezătorului este sever. Cu toate acestea, oamenii ascultă cu atenție pentru că aud răsunând în cuvintele sale îndemnul lui Dumnezeu de a lua viața în serios, de a profita de momentul prezent pentru a se pregăti pentru întâlnirea cu Cel care judecă nu după aparențe, ci după faptele și intențiile inimii. Același Ioan va fi surprins de modul în care Împărăția lui Dumnezeu se manifestă în Isus Cristos, în blândețe și milostivire. Profetul Isaia l-a comparat pe Isus cu un lăstar: o imagine nu a puterii sau a distrugerii, ci a nașterii și a noutății. Pe lăstarul care răsare dintr-un trunchi de copac aparent mort, Duhul Sfânt începe să sufle ușor darurile Sale (cf. Isaia 11,1-10). Fiecare dintre noi se poate gândi la o surpriză similară care ni s-a întâmplat în viață.

Aceasta este, de asemenea, ceea ce a experimentat Biserica în timpul Conciliului Vatican II, care s-a încheiat în urmă cu exact șaizeci de ani. Este o experiență care se reînnoiește atunci când călătorim împreună spre Împărăția lui Dumnezeu, cu toată lumea dornică să o primească și să o slujească. Atunci când Împărăția se va împlini, nu numai lucrurile care par slabe sau marginale vor înflori, ci chiar și lucrurile care, din punct de vedere uman, ar fi imposibile vor fi, de asemenea, aduse la împlinire. În imaginile oferite de profet: „Lupul va locui cu mielul și leopardul se va culca cu iedul, vițelul și leul și animalele îngrășate împreună și un copilaș le va călăuzi” (Isaia 11,6).

Dragi surori și frați, cât de mult are nevoie lumea de această speranță! Nimic nu este imposibil pentru Dumnezeu. Să ne pregătim pentru Împărăția Sa, să o întâmpinăm. Copilașul, Isus din Nazaret, ne va conduce! Cel care s-a pus în mâinile noastre, din noaptea nașterii Sale până în ceasul întunecat al morții Sale pe cruce, strălucește în istoria noastră ca Soarele care răsare. O nouă zi a început: să ne ridicăm și să pășim în lumina Sa!

Darul Neprihănitei Zămisliri a Mariei
8.12.2025

Dragi frați și surori, sărbătoare fericită!

Astăzi sărbătorim solemnitatea Neprihănitei Zămisliri a Preasfintei Fecioare Maria. Ne exprimăm bucuria pentru că Tatăl din Ceruri a dorit ca ea să fie „ferită de orice pată a păcatului strămoșesc” (Papa Pius IX, constituția apostolică *Ineffabilis Deus*, 8 decembrie 1854), plină de inocență și sfințenie pentru a-i putea încredința, pentru mântuirea noastră, „pe unicul său Fiu ... pe care ... Tatăl îl iubește din inimă” (cf. *ibidem*). Domnul i-a acordat Mariei harul extraordinar al unei inimi complet curate, în vederea unui miracol și mai mare: venirea Mântuitorului Cristos în lume ca om (cf. Lc. 1,31-33). Fecioara a aflat despre aceasta, cu uimirea caracteristică celor smeriți, din salutul Îngerului: „Bucură-te, o, plină de har, Domnul este cu tine!” (v. 28) și cu credință a răspuns cu „da”: „Iată, slujitoarea Domnului: fie mie după cuvântul tău” (v. 38).

Comentând aceste cuvinte, Sfântul Augustin spune că „Maria a crezut și ceea ce a crezut s-a împlinit în ea” (*Predica* 215,4). Darul plinătății harului, în tână femeie din Nazaret, a putut rodi pentru că ea, în libertatea ei, l-a primit, îmbrățișând planul lui Dumnezeu. Domnul acționează întotdeauna în acest fel: ne oferă daruri mari, dar ne lasă liberi să le acceptăm sau nu. Din acest motiv, Augustin adaugă: „Și noi credem, pentru că ceea ce a ajuns să fie [în ea] ne poate fi benefic și nouă” (*ibid.*).

Miracolul, care a avut loc la zămisirea Mariei, a fost reînnoit pentru noi în Botez: curățați de păcatul originar, am devenit copii ai lui Dumnezeu, locuința sa și templul Duhului Sfânt. Și așa cum Maria, printr-un har special, a putut să îl primească în sine pe Isus și să îl dăruiască tuturor oamenilor, tot așa „Botezul îi permite lui Cristos să trăiască în noi și ne permite să trăim uniți cu El, să cooperăm în Biserică, fiecare după condiția sa, pentru transformarea lumii” (Papa Francisc, cateheza din 11 aprilie 2018).

Dragi prieteni, cât de mare este darul Neprihănitei Zămisliri, dar și darul Botezului pe care l-am primit! Minunat este „da”-ul Mamei Domnului, dar la fel poate fi și al nostru, reînnoit cu credință în fiecare zi, cu recunoștință, smerenie și perseverență, în rugăciune și în acte concrete de iubire, de la gesturile cele mai extraordinare la eforturile și actele de slujire cele mai banale și obișnuite. În acest fel, Cristos poate fi cunoscut, primit și iubit peste tot, iar mântuirea poate ajunge la toți.

Să cerem acest lucru Tatălui, prin mijlocirea Mariei Imaculate, în timp ce ne rugăm împreună aceleași cuvinte prin care ea însăși a crezut prima dată.

105 ani de la moartea Episcopului Greco-Catolic Demetriu Radu

Episcop la Lugoj (1897-1903). După zece ani petrecuți în capitala României și după alegerea de mitropolit a episcopului Victor Mihali de Apșa și transferarea lui la Blaj, la 22 noiembrie 1896, Demetriu Radu a fost numit episcop de Lugoj. A fost confirmat de Sfântul Scaun prin bula Papei Leon XIII din 3 decembrie 1896. A fost consacrat episcop în catedrala din Blaj la 9 mai 1897 prin punerea mâinilor mitropolitului Victor Mihali de Apșa. La 16 mai, același an, a fost instalat în scaun la Lugoj. Din activitatea sa ca episcop al Lugojului menționăm:

- Participarea la Conciliul al III-lea provincial, ținut la Blaj în 1900, cu ocazia jubileului celor 200 de ani de la unirea cu Roma.

- Vizitații canonice în părțile Hațegului.

- Îmbunătățirea salariului clerului.

- Grija pentru învățământul confesional sătesc prin organizarea „Inspectoratului școlar general”.

A dovedit o deosebită preocupare pentru restaurarea catedralei, repararea reședinței, zidiri de biserici, școli, case parohiale, într-o mulțime de parohii.¹⁹³)

Eparhia Lugojului a întâmpinat multe greutăți în privința creării patrimoniului necesar funcționării normale a cultului. O mare lipsă de biserici a necesitat servirea slujbelor divine „în locuri, ori mai bine zis în case particulare... cu chirie, care nici scopului nu corespund și nici justelor așteptări ale religiei”. De aceea, toți episcopii s-au năzuit să ridice cât mai multe lăcașuri sfinte.¹⁹⁴)

Episcop la Oradea. În anul 1903 episcopul Demetriu Radu a fost transferat la Oradea în scaunul eparhial devenit vacant prin decesul lui Mihail Pavel.

A fost unul dintre marii ierarhi ai Bisericii Române Unite. A activat pe toate tărâmurile: gospodăresc, administrativ, diplomatic, școlar, cultural etc.

Încă înainte de instalarea sa la Oradea, Demetriu Radu a încredințat unui distins arhitect, C. Rimanoczy junior, reconstruirea palatului rezidențial, care rămăsese după distrugerea din 1892 într-o stare deplorabilă. A fost terminat și inaugurat, cu deosebită solemnitate, la 11 iunie 1905. A reconstruit întregul domeniu de la Beiuș, îndeosebi reședința, distrusă de un incendiu în 1910 și casa dominială din Holod. La Stâna de Vale a zidit o nouă reședință și mai multe vile și le-a modernizat pe cele vechi. A amplificat și adăugat noi aripi la seminar, școala normală diecezană, internatul de băieți din Beiuș și o casă celui de fete.

În 1909 a publicat un nou șematism diecezan. Pastoralele și circularele sale din timpul războiului au fost un model de prudență. În circulara cu care a anunțat moartea lui Francisc Iosif I a afirmat profetic: „pare că se închid marginile unei epoci întregi”.¹⁹⁵) Și s-au închis.

Problemele școlare extrem de grave, cu celebra

„zonă culturală” a lui Apponyi, i-au provocat multe nopți nedormite episcopului român unit.

A participat activ la lupta împotriva alipirii unei parohii românești la eparhia maghiară de Hajdu-Dorogh, înființată în 1912. În acest scop a condus o delegație a episcopatului român unit la Roma cu un memoriu de protest adresat Sfântului Scaun.

„Memorabil și vrednic de admirație a fost refuzul său de a primi tristul rol al lui Vasile Mangra de a se face stegarul politicii lui Tisza (primul ministru al Ungariei n. n.) în România.”¹⁹⁶) Dar sosită ziua biruinței, episcopul Radu, împreună cu I. Papp, episcopul ortodox al Aradului și Gheorghe Pop de Băsești, au prezidat Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918. Nu s-a putut întoarce la Oradea decât în mai 1919, după ce armata română a cucerit Bihorul de la bolșevici. A luat parte activă la ședințele Consiliului Dirigent, la Sibiu. La 1 ianuarie 1920, cu ocazia instalării mitropolitului Vasile Suciu, a fost distins cu paliul arhiepiscopal, distincție acordată în mod obișnuit mitropoliților.

Tuturor activităților atât de productive ale episcopului Demetriu Radu le-a pus capăt bomba pusă la senat de către anarhistul Goldstein, la 8 decembrie 1920. Odată cu el a fost ucis și ministrul Dumitru Greceanu. Ambilor li s-au organizat funeralii naționale.

* * *

Informații preluate din cartea “Catholicism și Ortodoxie Românească – scurt istoric al Bisericii Române Unite”, a Ierom. Silvestru Augustin Prunduș și a Pr. Clemente Plăianu, apărută la Casa de Editură Viața Creștină, Cluj-Napoca, 1994.

Scrisoarea Apostolică „In unitate fidei”

„În unitatea credinței, proclamată încă de la începuturile Bisericii, creștinii sunt chemați să meargă în armonie, păstrându-l și transmitându-l cu iubire și bucurie” pe Isus Cristos. El este darul pe care oamenii l-au primit, „Fiul unic al lui Dumnezeu, care a coborât din cer pentru mântuirea noastră”, în care episcopii participanți la Conciliul de la Niceea din 325 și-au declarat credința. Leon al XIV-lea scrie acest lucru în scrisoarea apostolică „In unitate fidei” cu ocazia celei de-a 1700-a aniversări a Conciliului de la Niceea, pe care o adresează Bisericii în 23 noiembrie a.c., solemnitatea lui Cristos Rege, cu câteva zile înainte de călătoria sa apostolică în Turcia, pentru a încuraja „un avânt reînnoit în mărturisirea credinței, al cărei adevăr, care de secole este moștenirea comună a creștinilor, merită să fie mărturisit și aprofundat de o manieră mereu nouă și actuală”.

O examinare a conștiinței

Pontiful face referire la documentul Comisiei Teologice Internaționale „Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul. A 1700-a aniversare a Conciliului Ecumenic de la Niceea”, pentru aprofundarea importanței și relevanței nu numai a aspectelor teologice și ecleziale, ci și a celor culturale și sociale ale Conciliului de la Niceea, și îndeamnă la o examinare a conștiinței, inspirându-se din Crezul de la Niceea, care „începe prin a mărturisi credința în Dumnezeu, Atotputernicul, Creatorul cerului și al pământului: „Ce înseamnă Dumnezeu pentru mine și cum mărturisesc credința mea în El? Este El „singurul Dumnezeu” sau „există idoli mai importanți” decât El „și poruncile Sale? „Este El Creatorul căruia îi datorez tot ceea ce sunt și am, ale cărui urme le pot găsi în fiecare faptură? Sunt dispus să împărtășesc bunurile pământului, care aparțin tuturor, într-un mod just și echitabil?” „Exploatez” creația, „o distrug, în loc să o protejez și să o cultiv ca pe casa comună a umanității?”

Mărturisirea credinței în Cristos dă speranță

„Inima credinței creștine” este „mărturisirea credinței în Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu”, reiterează papa Leon, credință proclamată la Niceea, recitată și astăzi în timpul Liturghiei în Crezul niceno-constantinopolitan care-i „unește pe toți creștinii” și „dă speranță în vremurile dificile în care trăim, în mijlocul multor îngrijorări și temeri, amenințări de război și violență, dezastre naturale, nedreptăți și dezechilibre grave, foamete și mizerie suferite de milioane” de oameni.

Comunitatea creștină universală ca semn al păcii

În document, pontiful parcurge mai întâi istoria Conciliului de la Niceea și se oprește asupra Crezului formulat de acea adunare, apoi invită la o reflecție asupra „credinței în Dumnezeu” în prezent, asupra jert-

fei lui Cristos, care a murit pe cruce pentru mântuirea omenirii, „deschizând calea către o viață nouă prin învierea și înălțarea sa”, asupra iubirii de aproapele propovăduite de Isus și asupra „înaltei valori ecumenice” a Conciliului de la Niceea. Tocmai pe aceasta din urmă se bazează mișcarea ecumenică, care „a obținut multe rezultate în ultimii șaiszeci de ani”. Și „dacă unitatea vizibilă deplină cu Bisericile Ortodoxe, cu cele Ortodoxe Orientale și cu Comunitățile ecleziale” născute din Reforma protestantă „nu ne-a fost încă dăruită”, tocmai „dialogul ecumenic” ne-a condus să-i recunoaștem ca frați și surori în Isus Cristos pe cei care aparțin altor Biserici și comunități ecleziale și să redescoperim comunitatea unică și universală a discipolilor lui Cristos din întreaga lume. În lumea de astăzi, „divizată și sfâșiată de numeroase conflicte”, aceasta „poate fi un semn de pace și un instrument de reconciliere, contribuind în mod decisiv la un angajament mondial pentru pace”.

Mergând împreună pentru a realiza unitatea

În acest sens, memoria acelor „mulți martiri creștini din toate Bisericile și comunitățile ecleziale”, a căror mărturie a fost amintită de Ioan Paul al II-lea, ne unește și ne îndeamnă să fim martori și făcători de pace în lume, continuă papa Leon, care îndeamnă: Pentru a îndeplini această slujire într-un mod credibil, trebuie să mergem împreună pentru a realiza unitatea și reconcilierea între toți creștinii. Crezul de la Niceea poate fi baza și punctul de referință pentru această călătorie. Într-adevăr, el ne propune un model de unitate adevărată în diversitate legitimă. Unitate în Trinitate, Trinitate în Unitate, pentru că unitatea fără multiplicitate este tiranie, multiplicitatea fără unitate este dezintegrare. Mai mult, pentru papa, trebuie să lăsăm în urmă „controversele teologice care și-au pierdut rațiunea de a fi, pentru a dobândi o gândire comună și, mai mult, o rugăciune comună către Spiritul Sfânt, ca El să ne adune pe toți într-o singură credință și o singură iubire”.

Papa Leon al XIV-lea - prima sa călătorie apostolică

Papa Leon al XIV-lea s-a aflat, în cadrul primei sale călătorii apostolice, în perioada 27 noiembrie – 2 decembrie a.c., în Turcia și în Liban.

Papa Leon al XIV le-a adresat jurnaliștilor un mesaj cald, marcând totodată și Ziua Recunoștinței pentru reporterii americani aflați la bord. Suveranul Pontif le-a mulțumit reprezentanților mass-media pentru rolul lor esențial în transmiterea adevărului și pentru serviciul pe care îl oferă Bisericii și lumii.

Sanctitatea Sa a subliniat importanța deosebită a acestei călătorii, dedicată aniversării a 1700 de ani de la Conciliul de la Niceea, un moment fundamental pentru unitatea creștină. Vizita în Turcia și Liban, a spus Papa, reprezintă nu doar un mesaj către creștinii din regiune, ci și un apel universal la pace, dialog și fraternitate între oameni de credințe și culturi diferite.

Sfântul Părinte a încheiat prin a le mulțumi jurnaliștilor pentru însoțire și pentru munca pe care o vor depune pe parcursul acestei vizite istorice.

În Turcia, călătoria apostolică a avut ca moto „*Un singur Domn, o singură credință, un singur botez*” și a inclus atât întâlniri oficiale, cât și momente de rugăciune și dialog ecumenic. Papa a fost întâmpinat la Ankara, unde a vizita Mausoleul lui Atatürk și se s-a întâlnit cu președintele și autoritățile țării, adresând primul său discurs oficial al vizitei. Ulterior, s-a deplasat la Istanbul, pe 28 noiembrie a.c., unde a participat la o rugăciune în Catedrala catolică „Spiritul Sfânt” și a vizitat o casă pentru vârstnici, prezentând un cuvânt de salut celor prezenți.

Un moment central al vizitei în Turcia a fost pe 28 noiembrie a.c., pelerinajul la Iznik, locul primului Conciliu de la Niceea, unde Papa a participat la o Întâlnire ecumenică de rugăciune și a ținut al treilea discurs al vizitei. La Istanbul, o zi mai târziu Pontiful a vizitat moscheea „Sultan Ahmet” și s-a întâlnit cu liderii diferitelor Biserici creștine la Biserica siro-ortodoxă „Mor Ephrem”. Apoi, a participat la o *Doxologie* la Biserica patriarhală „Sfântul Gheorghe” și a semnat o Declarație comună cu patriarhul ecumenic Bartolomeu, încheind ziua cu Sfânta Liturghie pe stadionul „Volkswagen Arena”, unde a rostit prima sa predică. În ultima zi a șederii în Turcia, Papa Leon a vizitat Catedrala armeană apostolică și a participat la o Sfântă Liturghie în Biserica patriarhală „Sfântul Gheorghe” din Fanar, de sărbătoarea Sfântului apostol Andrei și a prezentat al patrulea discurs al vizitei. Această participare a fost urmată de o binecuvântare ecumenică și un prânz împreună cu patriarhul ecumenic.

În Liban, pe 30 noiembrie a.c., călătoria apostolică a continuat sub genericul „*Fericiți făcătorii de pace*”, într-o țară confruntată cu instabilitate politică și presiune umanitară. Papa a fost primit de președintele Libanului, s-a întâlnit cu primul ministru și cu autoritățile și a ținut mai multe discursuri în fața oficialităților și

reprezentanților societății civile. Pe 1 decembrie a.c., Sanctitatea Sa a vizitat mormântul Sfântului Charbel Makluf la Mănăstirea „Sfântul Maron” din Annaya, a ținut un discurs la Sanctuarul marian din Harissa și a avut o întâlnire privată cu patriarhii catolici la Nunțiatura Apostolică din Beirut. Alte momente importante au inclus întâlniri ecumenice și interreligioase în Piața Martirilor, întâlniri cu tinerii la Bkerké și vizite la operatorii sanitari și persoanele asistate la spitalul „De La Croix”. Papa s-a rugat în tăcere la locul exploziei din portul Beirut și a prezidat o Sfântă Liturghie la „Beirut Waterfront”, unde a susținut a doua sa omilie. În ultima etapă, Papa și-a luat rămas bun de la autorități și de la poporul libanez înainte de a se întoarce la Roma, pe 2 decembrie a.c..

Potrivit Sălii de Presă a Sfântului Scaun, pe întreaga durată a călătoriei apostolice, Papa Leon al XIV-lea a rostit nouă discursuri, cinci saluturi și două omilii, a participat la numeroase întâlniri religioase, ecumenice, interreligioase și politice, transmițând un mesaj de unitate, pace și dialog între religii și popoare. Această vizită evidențiază angajamentul Succesorului lui Petru în promovarea păcii, solidarității și unității creștine în contexte istorice și contemporane sensibile.

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri în har și bucurie

Ziua de 9 decembrie, 2025, a fost pentru membrii Reuniunii Mariane „Neprihănita Zămislire” din Oradea o dovadă vie că Dumnezeu dăruiește bogat când ți-ai deschis inima spre a te cuprinde în har, când dorești să aduci preamărire.

Astfel gândită, ca sărbătoare de preamărire a Lui Dumnezeu pentru darul Preacuratei Fecioare Maria Neprihănit Zămislită, sărbătoarea de hram, trăită împreună cu oaspeți dragi din cadrul Reuniunilor Mariane orădene (inclusiv Sântandrei) și Biroul Pastoral, a fost o BUCURIE VIE împărtășită.

Sărbătoarea a început cu Sfânta Liturghie celebrată în Catedrala „Sfântul Nicolae” de către părintele paroh Ovidiu Duma împreună cu Pr. spiritual al Reuniunii Mariane, Traian Vasile Dobrată și pr. Remus Mârșu. În cuvântul de învățătură, Pr. Ovidiu ne-a oferit o prezentare a semnificației și istoricului Sărbătorii Neprihănita Zămislire, celebrată începând cu sec. VIII în orientul creștin. Papa Pius al IX-lea în documentul „Inefabilis Deus” propune contemplarea Imaculatei Zămisliri a Sfintei Fecioare ca pe un har singular, un privilegiu acordat Ei de Dumnezeu în vederea meritelor lui Isus Cristos, Mântuitorul lumii. Aceasta a devenit dogmă în 1854. Părintele a făcut o inspirată apropiere între semnificația sărbătorii și evanghelia zilei.

Privind în istoria acestei sărbători, Însăși Preacurata ne invită să apreciem puterea de har ce iradiază din acest privilegiu al Ei. În 1830 Fecioara Maria a cerut Sf. Ecaterina Laboure la mănăstirea din Paris (Rue de Bac) să se toarne o medalie având imprimată rugăciunea „O Marie, concepută fără de păcat, roagă-te pentru noi care alergăm la tine!” Pe una din fețele medaliei se află imaginea Preacuratei deasupra globului pământesc, zdrobind capul șarpelui; pe cealaltă, Crucea sprijinită pe un M (Maria), cele două inimi, a lui Isus și a Mariei, înconjurată de 12 stele. Purtarea acestei medalii miraculoase și rostirea rugăciunii au adus și aduc reînnoirea credinței, vindecări, convertiri, protecții extraordinare. În anul 1858, prin felul în care s-a prezentat Bernadettei la Lourdes: „Sunt Neprihănita Zămislire” Maria a oferit preotului neîncercător dovada autenticității aparițiilor Sale, a harului ce se revărsă bogat în lume prin venirea Ei ca mesageră și mijlocitoare la Bunul Dumnezeu.

Întăriți cu Sfânta Împărtășanie, grupul numeros de marianiști, reunit lângă Steagul Marian, am adus cinstire Preacuratei noastre MAME prin rugăciuni și cântece, mulțumind Sfintei Treimi că ne-a dăruit-O, că ne-a îngăduit să fim copiii consacrați Ei.

Fiindcă Dumnezeu ne-a dăruit și un Părinte Episcop marianist, Virgil, privilegiindu-l să se nască și să

fie hirotonit ca preot în această zi de Sfântă Sărbătoare, i-am cântat din toată inima „LA MULȚI ANI !” Preoți și credincioși din toată Eparhia ne-am unit cerând prin rugăciuni, devoțiuni, Sfinte Liturghii oferite, să ni-l țină Dumnezeu sănătos, să-i dăruiască în continuare nenumărate binecuvântări!

Sărbătoarea a continuat la Mănăstirea CMD, unde, ca și în alte ocazii, am fost primiți cu deosebită iubire și ospitalitate de Sora Vincenția, Claudia și Ana. Preoții noștri spirituali, Pr. Traian Dobrată R. M. și gazda, Pr. Alexandru Fiț, CMD, ne-au pregătit o ADOPTARE LA PREASFÂNTUL SACRAMENT în Capela Mănăstirii. Introspecția, meditația asupra propriei stări sufletești la care am fost chemați prin materialul pregătit de pr. Traian, va rodi în noi spre desăvârșirea personală.

Ni s-a propus să reflectăm la trei momente importante din viața Mariei: *Buna Vestire, Vizita la Elisabeta și anii petrecuți fără Isus*. Firul conducător ce unește aceste trei momente, ca întreaga viață a Mariei, este **disponibilitatea** Ei constantă de acceptare a alegerilor Celui Preaînalt.

A urmat Binecuvântarea cu Preasfântul Sacrament, momentul de vârf al acestei Adorații vindecătoare.

Prin generozitatea gazdelor, Surorile CMD și pr. Eduard Roman a urmat ospățul și momentul de caldă părtășie în care s-a cântat La Mulți Ani și s-au împărțit felicitările marianiștilor sărbătoriti (cei născuți în lunile octombrie, noiembrie și decembrie). Marianista Angela M. a dăruit tuturor, generos cele 50 de Rozarii realizate de ea și sfințite de pr. Ovidiu Duma, s-au distribuit materiale-meditații legate de Sărbătoarea Neprihănitei Zămisliri, s-a comunicat programul pentru următoarele două luni.

Darul nostru, al marianiștilor, Sfântul Rozariu de Mărire, a fost oferit Preacuratei Fecioare Maria cu adâncă recunoștință, cu iubire, în aceeași frumoasă Capelă împodobită de Crăciun și plină de flori.

Am trăit împreună o zi de SĂRBĂTOARE cu adevărat binecuvântată!

Pr. Traian DOBRATĂ și Maria-Mirela FILIMON

Alin CREȚU

Puterea iertării în relațiile interumane. O abordare interdisciplinară

Într-o lume în care orgoliul, graba și neînțelegerile se strecoară ușor între oameni, iertarea rămâne o forță tăcută, dar profund transformatoare. Deși pare un gest simplu, implică o maturitate sufletească greu de atins. Nu înseamnă uitare sau neglijare a răului, ci asumare, eliberare și decizia conștientă de a nu permite suferinței să ne modeleze viața.

Relațiile interumane sunt, prin natura lor, fragile. În orice legătură – de prietenie, iubire, colegialitate sau familie – apar inevitabil conflicte, greșeli, momente de tensiune. În aceste clipe, omul se află în fața unei alegeri: să poarte povara resentimentelor sau să deschidă poarta iertării. Iertarea este o formă de putere, nu de slăbiciune. Este dovada că depășim ego-ul, vedem dincolo de greșală și oferim celui alt – și nouă înșine – șansa vindecării.

Totuși, iertarea nu înseamnă a tolera abuzul sau nedreptatea. Ea este o punte între suflete, o cale de refacere a unei legături, nu o scuză pentru rău. Uneori, putem ierta fără a relua relația cu persoana care ne-a rănit. Alteori, iertarea aduce împăcare și renașterea unei relații mai mature.

Din perspectivă psihologică, iertarea este un act conștient care presupune: recunoașterea durerii, eliberarea emoțiilor negative și decizia de a merge mai departe. Frederic Luskin, profesor la Stanford, subliniază că „iertarea este pentru tine, nu pentru celălalt”. Ea nu aprobă răul, ci redă puterea personală pierdută în relații toxice. McCullough și colab. definesc iertarea prin două componente: renunțarea la răzbunare (decisional forgiveness) și înlocuirea emoțiilor negative cu unele pozitive (emotional forgiveness). Această distincție explică mecanismele cognitive și emoționale ale iertării.

Meta-analize recente arată o legătură semnificativă între capacitatea de a ierta și satisfacția în viață, emoțiile pozitive și reducerea celor negative. Studiile longitudinale pe asistente medicale evidențiază impactul pozitiv asupra sănătății mentale – reducerea simptomelor depresive, creșterea integrării sociale. Deși efectele asupra sănătății fizice sunt mai subtile, cercetările indică o corelație între iertare și reducerea tensiunii arteriale sau scăderea mortalității cardiovasculare.

Unele studii avertizează însă asupra riscurilor: în relații cu agresivitate persistentă, iertarea necondiționată poate încuraja comportamentele abuzive. Așadar, iertarea sănătoasă depinde de context și de autenticitatea schimbării celui care a greșit. Meta-analize cu peste 39.000 de participanți confirmă legătura dintre iertare și starea de bine subiectivă. Intervențiile de tip REACH îmbunătățesc semnificativ atât componenta emoțională, cât și pe cea decizio-

nală, cu efecte durabile.

Psihologii descriu etapele iertării: recunoașterea rănii, renunțarea la dorința de răzbunare, regăsirea sensului personal și, dacă este sănătos, reconstruirea relației. Iertarea nu schimbă trecutul, dar poate transforma radical felul în care îl privim. Ea convertește trauma în lecție și suferința în maturizare. Este o formă de igienă sufletească: ne eliberează de ranchiună și ne redeschide spre iubire.

Morala universală recunoaște că iertarea este mai puternică decât pedeapsa și mai transformatoare decât rușinea. Ea unește mila cu adevărul, dreptatea cu compasiunea, într-un gest profund uman.

În familie și școală, iertarea trebuie să fie o valoare trăită, nu doar predicată. Copiii învață prin exemplul adulților – cum reacționează la greșeli, cum repară relații, cum își cer iertare. Un părinte care spune sincer „Îmi pare rău” transmite că greșeala este umană, dar asumarea ei este un semn de noblete. La fel, un profesor care iartă cu sinceritate cultivă respectul reciproc și încrederea.

Tot mai des, lipsa iertării rupe legături vechi, ridică ziduri și alimentează indiferența: părinți care nu-și mai vorbesc cu copiii, frați înstrăinați, prietenii destrămate din orgolii. În realitate, iertarea este o reconectare profundă, o șansă de a repara, de a transforma durerea în înțelepciune.

Familia este primul loc unde învățăm ce înseamnă să fim iertați. Copiii crescuți în medii punitive devin adulți temători și rigizi. În schimb, într-o familie deschisă la dialog, exprimare emoțională și iertare autentică, copiii dezvoltă stimă de sine și relații sănătoase. Soții, frații, părinții – toți au nevoie de iertare zilnică, nu doar în conflicte mari, ci și în micile tensiuni care, netratate, otrăvesc relațiile.

La fel de important ca iertarea este curajul de a recunoaște greșeala. În loc de justificări, cuvintele simple „Îmi pare rău. Te-am rănit. Iartă-mă.” pot reconstrui încrederea și liniștea. Bunicii, părinții, educatorii pot rupe ciclul resentimentului și cultiva speranța.

Iertarea este o valoare educațională esențială. Profesorii care știu să ierte creează un climat în care elevii pot greși fără a fi umiliți, pot învăța și repara. Educația bazată pe justiția restaurativă vindecă relații și formează adulți empatici și responsabili. În școală, iertarea nu înseamnă „a trece cu vederea”, ci a transforma greșeala în ocazie de învățare. Ea presupune feedback constructiv, autorefecție și reconciliere. Conform lui Strelan & Covic, iertarea atenuează stresul și promovează bunăstarea generală.

La locul de muncă, conflictele sunt inevitabile. O cultură organizațională bazată pe iertare încurajea-

(continuare în pag. 10)

(urmare din pag. 9)

ză asumarea greșelilor, dialogul și încrederea. Liderii care creează contexte de reconciliere construiesc echipe stabile și motivate. În profesii precum medicina, justiția sau educația, iertarea are și o dimensiune etică: permite continuarea activității în ciuda erorilor, dacă există regret și dorință de corectare.

Istoria universală oferă numeroase exemple: Nelson Mandela a ales iertarea după 27 de ani de închisoare, Maica Tereza a lucrat cu cei respinși de societate. La nivel colectiv, iertarea poate vindeca traume istorice – Comisia Adevăr și Reconciliere din Africa de Sud, tribunalele comunitare din Ruanda sau reparațiile morale oferite de Germania postbelică sunt dovezi ale puterii iertării. În România, iertarea colaboratorilor regimului comunist rămâne un subiect sensibil, dar necesar în procesul de maturizare democratică.

Fără iertare, comunitățile rămân captive în cicluri de ură și separare. La nivel individual, „Time” subliniază rolul iertării în menținerea sănătății mintale, comparabil cu efectele practicii mindfulness. Iertarea nu este slăbiciune politică, ci înțelepciune istorică: regenerează și deschide drumuri pentru viitor.

În era digitală, ofensele au trecut și în mediul online. Din păcate, greșelile sunt expuse și sancționate public, iar cultura „cancel” înlocuiește dialogul cu stigmatizarea. O etică digitală matură presupune loc pentru regret, reparație și transformare. Avem nevoie de o pedagogie a empatiei și iertării online.

În psihoterapie, iertarea este un pas esențial în vindecarea emoțională, reconstruirea stimei de sine și eliberarea din trecut. Persoanele care nu pot ierta rămân captive în suferință, manifestată uneori somatic. Forgiveness therapy, validată științific, este utilizată în cazul victimelor abuzurilor, trădărilor sau al agresorilor care doresc schimbarea.

Iertarea nu anulează justiția, dar o poate umaniza. Amnistia și grațierea, ca forme juridice de iertare, trebuie aplicate cu discernământ. Dreptatea restaurativă propune soluționarea conflictelor prin reconciliere, nu doar prin pedeapsă. Judecătorii care țin cont de regretul sincer pot acorda circumstanțe atenuante. Acest echilibru între justiție și iertare definește maturitatea morală a unei societăți.

Arta a reflectat mereu tema iertării – prin pictură, muzică, poezie, film sau teatru. În opere ca *Dead Man Walking*, *Les Misérables*, *The Mission*, iertarea este forța care transformă. Arta nu doar exprimă iertarea, ci o face trăibilă: în versurile lui Rilke, în tablourile lui Rembrandt sau în muzica lui Beethoven, simțim lupta interioară a omului între suferință și eliberare. Teatrul antic grecesc, prin catharsis, urmărea tocmai această purificare sufletească, în care iertarea era uneori singura cale de reconciliere cu destinul. În literatura universală, iertarea devine uneori chiar per-

sonaj – un fir roșu care salvează suflete pierdute, cum vedem în creațiile lui Dostoievski sau Tolstoi.

Filmele cu mesaj restaurativ – precum *Gran Torino*, *The Kite Runner* sau *The Shack* – oferă modele de iertare în contexte dramatice, dezvăluind procesul interior, dureros și eliberator, prin care personajele renunță la ură și regăsesc sensul. Iertarea devine act de rezistență morală într-o lume care glorifică revanșa.

Religiile lumii acordă un loc central iertării: în creștinism, iertarea este condiție a mântuirii („Iartă-ne nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm”), în islam, unul dintre cele 99 de Nume ale lui Allah este Al-Ghaffar – Cel care iartă, iar în budism, eliberarea de ranchiună este considerată o cale spre iluminare. În iudaism, Yom Kippur este ziua ispășirii și iertării, însoțită de reflecție profundă. Toate aceste tradiții recunosc că iertarea nu este un simplu gest, ci o lucrare interioară, uneori de o viață.

Din perspectivă filozofică, iertarea este o alegere de viață: Stoicii (Seneca, Marcus Aurelius) recomandă iertarea ca formă de eliberare de pasiuni negative și restabilire a rațiunii; Existențialiștii (Sartre, Camus) văd în iertare un act liber, de asumare a propriei condiții umane imperfecte; Hannah Arendt spune că iertarea este una dintre cele mai radicale capacități umane, prin care putem rupe lanțul cauză-efect al răului. Iertarea devine astfel un act de putere morală, de reconstrucție a lumii.

Marile opere literare abundă în personaje care iartă sau nu iartă – iar deznodământul acestor alegeri ne arată cât de importantă este iertarea: Jean Valjean în *Mizerabilii* – simbolul iertării ca transformare; Othello, care nu iartă și ajunge la tragedie; Dostoievski (în *Crimă și pedeapsă*) explorează vinovăția, ispășirea și puterea iertării interioare. Prin literatură, cititorul trăiește emoțional ce înseamnă să ierți sau să nu ierți. Este o formă de educație morală prin empatie narativă. Aceste exemple inspiră nu doar prin faptele lor, ci prin umanitatea profundă pe care o exprimă.

În context social, capacitatea unei comunități de a ierta definește nivelul ei de civilizație. După tragedii colective – războaie, genociduri, dictaturi – procesul iertării colective presupune confruntare cu adevărul, asumare și un efort comun de reconstrucție morală. Iertarea nu se poate impune, dar poate fi cultivată prin educație, cultură și politică responsabilă.

În concluzie, iertarea este una dintre cele mai înalte forme de libertate interioară. Ea ne eliberează de tirania trecutului, ne deschide către viitor și ne învață să trăim în adevăr, dar cu inimă deschisă. Nu e slab cel care iartă, ci înțelept. Nu e laș, ci curajos. Iertarea nu anulează suferința, dar o transformă într-o lecție de umanitate. Într-o lume în care e mai ușor să judeci decât să înțelegi, a ierta devine un act revoluționar, profund uman și profund vindecător.

Jubileul corurilor

Într-o atmosferă de sărbătoare, Piața „Sfântul Petru” din Roma a găzduit duminică, 23 noiembrie a.c., celebrarea **Jubileului Corurilor**, în solemnitatea sărbătorii Domnului nostru Isus Cristos, Regele Universului. În prezența a zeci de mii de credincioși și a numeroase coruri venite din întreaga lume, Papa Leon al XIV-lea a adresat o omilie cu o profundă încărcătură spirituală, dedicată în mod special muzicienilor și coriștilor care își desfășoară slujirea în cadrul liturghiei.

Printre corurile participante s-a aflat și **Corul „Buna Vestire – Francisc Hubic”** al Eparhiei Greco-Catolice de Oradea (dirijor maestru: Radu Mureșan), prezent la Roma cu ocazia Jubileului internațional al Corurilor bisericești. Membrii corului orădean s-au alăturat celor veniți din multe țări pentru a da voce cântării liturgice care a însoțit celebrarea pontificală. De asemenea, în după-amiaza aceleași zile a participat în Biserica „San Vitale” din Roma la un concert extraordinar de muzică sacră organizat de Ambasada României pe lângă Sfântul Scaun. Pe 22 noiembrie a.c., Corul „Buna Vestire – Francisc Hubic” a susținut un concert la Colegiul Pontifical „Pio Romeno” din Roma.

În cuvântul de învățătură adresat la Sfânta Liturghie pontificală, Papa Leon al XIV-lea a reamintit

senzul profund al sărbătorii din ultima duminică a calendarului latin sau roman, afirmând că Isus Cristos domnește asupra lumii nu prin forță sau putere lumească, ci prin „blândețe, umilință și iubire răstignită”. La final, Papa a încredințat toate intențiile și rugăciunile pentru pace mijlocirii materne a Sfintei Fecioare Maria!

Mihaela CABA-MADARASI
Biroul de Presă EGCO

Sfânta Liturghie și momente de comuniune

Duminică, în cea de-a 30-a duminică după Rusalii, credincioșii Parohiei „Sfântul Apostol Andrei” din Carei au trăit momente de sărbătoare și emoție prilejuite de hramul bisericii. Atmosfera festivă a adunat un număr impresionant de participanți, între care reprezentanți ai autorităților locale și județene, dar și preoți invitați din parohiile învecinate.

Sfânta Liturghie a fost oficiată de Pr. Antoniu Chifor, vicar preotesc, invitat special al comunității, împreună cu Pr. Lucian Constantin Cociorva, administrator parohial și protopop de Carei. Lor li s-au alăturat preoții Radu Eugen Sava (Urziceni Pădure), Gheorghe Pop (Domănești), Felician Buzgău (Pișcolt) și Vadas Cristian (Parohia Maghiară Carei), care au întregit măreția momentului liturgic.

În predica sa, Pr. Antoniu Chifor a vorbit despre episodul evanghelic al dregătorului bogat, făcând o paralelă cu realitățile omului contemporan.

După cuvântul de învățătură, Pr. Lucian Cociorva a prezentat credincioșilor un scurt istoric al construirii bisericii, menționând că în acest an se împlinesc 15 ani de la sfințirea lăcașului. El a rememorat etapele ridicării bisericii și efortul comunității și al binefăcătorilor care au contribuit de-a lungul timpului la edificarea și înfrumusețarea locului de rugăciune.

La finalul Sfintei Liturghii, s-a oficiat un parastas în memoria preoților, credincioșilor și binefăcătorilor

trecuți la Domnul, cei care au pus umărul la ridicarea și consolidarea comunității parohiale.

Sărbătoarea hramului a fost onorată și de prezența primarului municipiului Carei, doamna Monica Giurgiu Kovacs, precum și a unor oficialități locale și județene, care au dorit să fie alături de comunitate în acest moment important.

Evenimentul s-a încheiat într-o atmosferă de bucurie și comuniune, toți participanții fiind invitați la o agapă frățească pregătită cu generozitate de credincioșii parohiei. Masa de sărbătoare a oferit ocazia unor momente de dialog, prietenie și întărire a legăturilor comunitare.

Hramul Parohiei „Sfântul Apostol Andrei” a fost, și în acest an, o mărturie a credinței vii și a spiritului de unitate care animă comunitatea din Carei.

Protopopiatul Greco-Catolic de Carei
Foto: Paula Crina Prodan

Exerciții spirituale pentru tineri

În vreme de Post al Crăciunului, aproape 80 de tineri din Eparhia Greco-Catolică de Oradea s-au bucurat să fie împreună, în intervalul 6–7 decembrie 2025, participând la Exercițiile spirituale eparhiale găzduite de Hotelul „Padiș” din stațiunea Băile Felix.

Evenimentul, inclus în planul pastoral al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, care în acest an are ca temă „Euharistia, izvor de har”, a fost organizat de Biroul Pastoral pentru Laici.

Cele două meditații despre importanța Euharistiei, adaptate vârstei participanților și înrădăcinate în tradiția răsăriteană, au fost susținute de Pr. dr. Răzvan-Iacob Vasile, vicar judecătoresc al Eparhiei de Oradea.

Programul spiritual a cuprins, pe lângă meditații și Sfânta Liturghie, discuții pe grupuri, timp de reflecție personală, momente emoționante de rugăciune, de preocupare față de aproapele, de cânt și de împărtășire, toate trăite într-o binecuvântată atmosferă de comuniune. Biserica greco-catolică „Pogorârea Spiritului Sfânt” din localitate, păstorită de Părintele Florin Folea, a fost de asemenea o gazdă primitoare pentru Rugăciunea de seară și pentru Sfânta Liturghie.

Tinerii, mulți dintre ei prezenți pentru prima dată într-un astfel de cadru, unii aparținând altor confesiuni, au apreciat oportunitatea de a-și face noi prieteni, au fost plăcut surprinși de bucuria și pacea sufletească izvorâte din apropierea de Dumnezeu și au reflectat cu seriozitate asupra priorităților vieții lor. O parte dintre ei au ales să se apropie de Sacramentul Spovezii.

Evenimentul a început cu participarea la Sfânta Liturghie arhierească în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea, aflată în veșmânt de sărbătoare cu ocazia hramului.

Prima meditație - „Euharistia - pâinea pentru drum” - pornind de la experiența pregătirii pentru o drumeție, a evidențiat prin numeroase exemple biblice și patristice modul în care Euharistia este „combustibilul” călătoriei noastre spirituale către Dumnezeu.

Cea de-a doua meditație - „Euharistia: nu doar rit, ci relație!” - a subliniat dimensiunea relațională a Euha-

ristiei, arătând cum, într-o lume hiperconectată digital, dar adesea marcată de singurătate, Dumnezeu ne oferă în Euharistie nu o prietenie virtuală, ci o Prezență reală.

Pe întreg parcursul Exercițiilor spirituale, Părintele Paul Popa și Ramona Dragoș au fost moderatori, îndrumându-i și ajutându-i pe tineri să conștientizeze și să integreze învățăturile primite prin implicare, aprofundare și împărtășire. În concluziile generale, tinerii au înțeles cât de prețioasă este legătura conștientă cu Dumnezeu și au fost încurajați să pună în practică cele învățate. Ca exercițiu concret, au fost invitați ca, la finalul fiecărei zile, să facă o scurtă sinteză a trăirilor și emoțiilor, urmată de o rugăciune de mulțumire — un mod de a dobândi putere și de a construi tot mai conștient drumul lor spiritual.

De asemenea, Părintele Marius Matei, responsabil cu pastorația tinerilor în protopopiatul Zalău, alături de sora Loredana, sora Josephina și doamna Cornelia Albert, au avut grijă și i-au îndrumat pe tineri pe parcursul celor două zile, explicându-le importanța legăturii personale cu Dumnezeu, modul desfășurării Sfintei Liturghii și faptul că nimeni nu trebuie să meargă la biserică „pentru părinți” sau „pentru preot”, ci numai pentru Isus.

Participanții au plecat spre casele lor cu dorința de a se apropia mai mult de Dumnezeu, de a se ruga mai mult, de a fi mai buni cu cei din jur și de a deveni ei înșiși persoane mai bune.

Laura OLOGU
Biroul Pastoral

ABONAMENTE

Îi informăm pe cititorii noștri că pentru a intra în posesia abonamentului la revista **Vestitorul** este necesar ca acesta să fie achitat pe tot anul sau pe cel puțin șase luni. Abonamentul trebuie să fie plătit până cel târziu la data de **30 ianuarie 2026**.

Costul unui exemplar va fi de **2,50 lei**, cost care, pentru abonați, va rămâne același pe tot timpul anului, indiferent de eventualele modificări de preț.

Costul unui abonament va fi de **30 lei**.

Vă reamintim că modalitatea cea mai sigură de a intra în posesia revistei noastre este abonamentul.

Sărbătoarea Zilei Naționale la Centrul rezidențial „Casa Frențiu”

La Centrul rezidențial „Casa Frențiu” a avut loc o întâlnire de suflet, în care membrii Uniunii Județene a Pensionarilor Bihor au adus bucurie, voie bună și atmosferă de sărbătoare în mijlocul seniorilor.

Evenimentul a fost deschis de Teodora Boda, coordonatorul centrului, care a adresat un mesaj cald de bun venit oaspeților și a amintit de semnificațiile istorice și identitare ale acestei zile, menționând că astăzi sărbătorim unitatea, demnitatea și valorile care au stat la baza formării României moderne.

Întâlnirea a început solemn, cu Imnul României, cântat cu emoție de toți cei prezenți. A urmat programul pregătit de oaspeții noștri: cântece patriotice, poezii recitate cu pasiune și colinde ce au adus cu ele atmosfera sărbătorilor de iarnă.

Bucuria a crescut atunci când șapte dintre rezidenți au urcat și ei în față pentru a recita poezii, fiecare cu propriul ritm și propria sensibilitate, stârnind aplauze și zâmbete.

Unul dintre momentele de referință ale zilei a fost redarea Rezoluției Adunării Naționale prin care episcopul greco-catolic Iuliu Hossu a declarat independența Statului România în 1918, interpretată cu implicare și autenticitate de pr. Olimpiu Todorean, președintele Asociației Caritas Eparhial Oradea. Prin modul în care a transmis acest eveniment istoric, atmosfera a devenit solemnă, conectând prezentul cu memoria unui moment definitoriu pentru România.

După programul artistic, atmosfera s-a mutat în jurul mesei de prânz, unde oaspeții și rezidenții au servit un meniu tradițional: ciorbă de burtă, fasole cu ciolan, ceapă, ardei iute și cozonac.

Întâlnirea de la „Casa Frențiu” a fost, în esență, o sărbătoare a fiecăruia dintre noi și a demonstrat încă o dată că legăturile dintre oameni se clădesc prin gesturi simple, prin timp petrecut împreună și prin dorința de a aduce lumină în viața celuilalt. Seniorii au primit vizita cu inimile deschise, iar oaspeții au lăsat în urmă nu doar melodii și poezii, ci și amintiri prețioase.

Teodora BODA
Coordonator centru

Reînnoirea profesiei franciscane

La sărbătoarea Neprihănitei Zămislirii a Fecioarei Maria, Terțiarilor Franciscani de la Sanctuarul „Maica Domnului” din Oradea și-au reînnoit voturile profesiei de credință, conform tradiției anuale a comunității.

În cadrul celebrării din acest an, Familia Franciscană s-a bucurat de primirea a patru noi ucenici – Doina, Viorica, Elisabeta și Mihaela – precum și a trei novici: Eliza, Laura și părintele Cristian. Momentul a marcat un pas important în aprofundarea vieții spirituale și în asumarea modului de trăire după modelul Sfântului Francisc de Assisi.

Potrivit doamnei Othilia Groza, ministru local, comunitatea franciscană a adresat mulțumiri părintelui paroh Iulian Robu (OFMConv) pentru asistența spirituală oferită și a transmis gânduri de sănătate și statornicie în credință tuturor membrilor fraternității. Cu aceeași ocazie, Familia Franciscană a urat „La mulți și binecuvântați ani!” Preasfințitului Virgil Bercea, episcopul Eparhiei de Oradea la ceasa de sărbătoare.

«Membrii Ordinului Franciscan Secular (OFS) din Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Oradea desfășoară cu dăruire numeroase activități și dovedesc că trăiesc o viață de înaltă spiritualitate, respectând Regula Sfântului Francisc de Assisi.

Noi, membrii OFS, inspirați de Spiritul Sfânt, ne angajăm să trăim și să urmăm Sfânta Evanghelie prin Profesiunea de credință, în stare laică, fiind sub grija pastorală a părintelui paroh Iulian Robu, OFMConv., Rectorul Sanctuarului Maicii Domnului.

Se cuvine să transmitem cuvinte de felicitare și, mai ales, de mulțumire membrilor OFS pentru contribuția lor la descoperirea sensului pe care îl are viața laică în sânul Sfintei noastre Biserici, care ne îndrumă să mergem pe drumul iubirii de Dumnezeu și al iubirii aproapelui.

Felicitări membrilor Ordinului Franciscan Secular pentru dăruirea cu care reînnoiți și trăiți profesiunea Ordinului Franciscan Secular! (Miorița Săteanu)

Biroul de Presă EGCO

Trăire spirituală, rugăciune și comuniune

Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea a îmbrăcat, în perioada 5–6 decembrie, a.c., haine de sărbătoare cu prilejul hramului, oferind credincioșilor două zile de profundă trăire spirituală, rugăciune și comuniune, sub ocrotirea marelui ierarh și făcător de minuni, Sfântul Nicolae.

Evenimentul a debutat miercuri, 5 decembrie, în ajunul sărbătorii, la ora 17.00, cu Sfânta Liturghie oficiată de părintele vicar general Mihai Vătămănelu, împreună cu un sobor de preoți și diaconi. Numeroși credincioși s-au adunat în catedrală pentru a lua parte la acest moment de rugăciune și înaltă încărcătură spirituală.

După Sfânta Liturghie a urmat *Vecernia Mare* cu *Litie* și *Acatistul Sfântului Ierarh Nicolae*, momente de rugăciune înfrumusețate de vocile seminariștilor din corul „Schola Cantorum” al Seminarului Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi” din Oradea, dirijați cu măiestrie de maestrul dr. Ioan Radu Mureșan. Seara s-a încheiat la ora 20:00 cu Taina Sfântului Maslu, prilej de rugăciune pentru vindecare trupească și sufletească, spre mângâierea și întărirea celor prezenți.

În ziua de 6 decembrie, de sărbătoarea Sfântului Nicolae, programul liturgic a început la orele 10:00 prin celebrarea Sfântei Liturghii Arhieresti de către Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Au concelebrat Preasfinția Sa László Böcskei, episcop al Diocesei Romano-Catolice de Oradea, monseniorul Luca Caveada, secretar al Nunțiatunii Apostolice în România și Republica Moldova, părintele Yuriy Kolasa, vicar al Ordinariatului pentru Bisericile Orientale din Austria, și părintele Andrés Martínez Esteban, vicar al Ordinariatului pentru credincioșii catolici orientali din Spania.

În cadrul celebrării solemne, studenților teologi din anul I le-au fost oferite reverendele, iar seminariști

Hoduț, din Parohia „Nașterea Maicii Domnului” din Gruilung, și Dominic Catrinescu, din Parohia greco-catolică „Botezul Domnului” din Granada, Spania.

În cuvântul de învățătură, Preasfinția Sa Virgil Bercea a subliniat semnificația profundă a sărbătorii și modelul oferit de Sfântul Nicolae, descris ca ierarh blând, milostiv, atent la nevoile celor din jur și apărător neînfocat al adevărului. Episcopul a vorbit despre chemarea preoției, evidențiind că preotul nu este chemat

să facă „carieră”, ci să slujească, să își poarte crucea, să fie aproape de oameni și să devină chip al lui Cristos în mijlocul credincioșilor. Cu un mesaj profund și plin de părintească îndrumare, ierarhul le-a amintit celor doi diaconi care aveau să fie hirotoniți preoți câteva momente mai târziu că viața lor trebuie să fie transparentă, ancorată în credință, milostivire și adevăr, asemenea vieții Sfântului Nicolae.

„Celebrăm astăzi sărbătoarea Sf. Nicolae, care este patronul Catedralei și al Eparhiei noastre. Îi salut cu toată dragostea pe László Böcskei, care este împreună cu noi, pe cei doi vicari, Pr. Yuriy Kolasa, vicar al Ordinariatului pentru Bisericile Orientale din Austria, și Pr. Andrés Martínez Esteban, vicar al Ordinariatului pentru credincioșii catolici orientali din Spania, îl salut pe Mons. Luca Caveada, secretar al Nunțiatunii Apostolice în România și Republica Moldova. Vă salut pe fiecare dintre dumneavoastră: preoți din mai multe eparhii, seminariști care astăzi ați primit treptele, părinții dumneavoastră, toți preoții și credincioșii aici prezenți.

Sfântul Nicolae nu doar că a fost ierarh, făcător de minuni și păstor, ci a fost un ierarh blând, milostiv, atent și apărător: milostiv față de toți, blând și plin de înțelepciune față de credincioși, atent față de cei care aveau nevoi și, mai ales, un mare apărător al adevărului.

În acest context al sărbătorii Sfântului Nicolae, astăzi vor fi hirotoniți, pe lângă treptele primite de seminariști, doi dintre diaconii noștri: părintele diacon Cristian și părintele diacon Dominic. Ei vor deveni preoți. Este un moment mare în viața lor și în viața Bise-

din anii III și IV au primit treptele clericale minore, lectoratul și ipodiaconatul, marcând etape importante pe drumul de formarea în vederea primirii Tainei Sfinției Preoției. Momentul central al sărbătorii l-a constituit hirotonirea întru preoție a celor doi diaconi, Cristian

(continuare în pag. 15)

(urmare din pag. 14)

ricii de fiecare dată când un tânăr sau o persoană devine preot. Preotul este chemat nu să facă „carieră”, așa cum se dorește în mod obișnuit, ci să își poarte crucea; preotul este chemat nu să fie aplaudat, ci să îngenuncheze mereu în fața Domnului și a credincioșilor săi; preotul este chemat nu ca să aibă putere, ci ca să slujească. Ce lucruri extraordinare! Dacă înțelegem în această manieră preoția, mergem cu adevărat pe un drum bun. Dacă devenim preoți pentru „a face carieră”, pentru a fi aplaudați și lăudați, pentru a avea putere, am greșit drumul. Preotul trebuie să își ducă crucea împreună cu Cristos, să fie foarte atent, să slujească mereu și întotdeauna.

Așa cum Sfântul Nicolae a cultivat milostivirea, tot astfel preotul trebuie să îi vadă pe ceilalți – mai ales pe cei pe care nimeni nu îi observă –, trebuie să îi asculte pe cei pe care nimeni nu îi ascultă, trebuie să poarte poveri și greutatea pe care alții nu le înțeleg și nici nu le intuiesc. Și toate acestea sunt legate de credincioșii săi: să îi vadă, să îi asculte, să le poarte greutatea.

Preotul, asemenea Sfântului Nicolae, trebuie să aibă curaj și să propovăduiască Adevărul întotdeauna; trebuie să fie blând cu credincioșii, ferm atunci când nu se spune adevărul, puternic în credință, transparent în viață. Să fie blând cu toții, să fie ferm, să știe să ducă principiile înainte, să fie tare în credință și transparent. Viața preotului trebuie să fie ca o carte pe care o pot citi toți, mai ales credincioșii. În același timp, preotul trebuie să fie păstor pentru toți, nu doar pentru unii sau alții. Trebuie să meargă întotdeauna către credincioși,

să fie chipul lui Cristos. În el credincioșii trebuie să îl vadă pe Cristos. Ce mare chemare, dragilor!

Porniți pe un drum extraordinar, dar foarte greu în același timp. Atunci când un preot este hirotonit, primește acea inimă de păstor pentru cei slabi – și toți suntem slabi. Primește acea putere de a ierta, nu de a judeca – a cui este judecata? A Domnului. Primește autoritate, dar nu pentru a fi dur, ci pentru a-l sluji pe tot omul care se apropie de el. În momentul hirotonirii, preotul primește într-un mod tainic lumina Evangheliei pentru a fi el însuși lumină atunci când transmite Evanghelia. Preotul este cel care face bine mereu și întotdeauna, în tăcere, pentru că el este Alter Christus, iar către el sunt îndreptate toate privirile.

Ne rugăm din suflet ca Sfântul Nicolae, pe de o parte, și Maica Domnului, pe de altă parte, să le dăruiască acestor doi tineri aceste haruri: să meargă pe urmele Domnului cu tărie și curaj, să aibă în toate

momentele din viață disponibilitatea pe care a avut-o Maica Domnului atunci când a spus: „Fie mie după cuvântul Tău.” Maica Domnului, Mama noastră a tuturor, este mama preotului și va fi de azi înainte mama acestor doi preoți. Bunul Dumnezeu să îi ajute și să îi binecuvânteze în toți vecii vecilor. Amin.”

La finalul Sfintei Liturghii, într-un gest de prețuire și fraternitate, Preasfinția Sa Virgil Bercea i-a oferit episcopului László Böcskei și monseniorilor Luca Caveada și Andrés Martínez Esteban și părintele vicar Yuriy Kolasa câte o icoană cu Sfântul Nicolae, ocrotitor al catedralei și al eparhiei de Oradea. Momentul concluziv a fost marcat de cuvântul de mulțumire al părintelui nou hirotonit Cristian Hoduț, care a vorbit cu emoție despre harul preoției primit nu ca rod al meritelor personale, ci ca dar al milei și îndurării lui Dumnezeu.

Întreaga celebrare a acompaniată de vocile corului „Schola Cantorum” al Seminarului din Oradea și a seminariștilor de la Cluj, sub bagheta maestrului dr. Ioan Radu Mureșan, contribuind la solemnitatea și frumusețea liturgică a sărbătorii.

Cristian CIULEA
Biroul de Presă EGCO

Iuliu Hossu – Credință, Curaj, Demnitate. Un model pentru tineri

În contextul Anului Cardinal Iuliu Hossu, pe 25 noiembrie a.c., Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” Bihor a găzduit un eveniment special, organizat în parteneriat cu Episcopia Greco-Catolică de Oradea. Sub egida „Iuliu Hossu – credință, curaj, demnitate. Un model pentru tineri”, întâlnirea, dedicată memoriei cardinalului ca om al Marii Uniri și simbol al verticalității și credinței neclintite, a fost concepută totodată ca dialog cu tinerele generații.

La eveniment au participat prof. univ. dr. Ruxandra Cesereanu, prof. univ. dr. ing. Gelu Hossu, prof. univ. dr. Ovidiu Ghitta, cercetător dr. Silviu Sana și Preasfinția Sa Virgil Bercea, episcop greco-catolic de Oradea, alături de preoți vicari, studenți ai Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea, teologi de diverse confesiuni și elevi de la trei licee orădene: Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”, Liceul „Don Orione” și Colegiul Național „Emanuil Gojdu”.

Evenimentul, moderat de doamna Rodica Indig, consilier cultural al Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, a inclus vernisarea a două expoziții și lansarea volumelor „Ieșirea” de Ruxandra Cesereanu (Galaxia Gutenberg, 2025) și „Iuliu Hossu și Marea Unire. Drumul rezoluției” de Gelu Hossu (Viața Creștină, 2025).

Cuvântul de început a aparținut directorului bibliotecii, doamna Ancuța Florina Șchiop, care a mărturisit că „în fața unei personalități precum cea a Cardinalului Iuliu Hossu, cuvântul devine adesea neîndestulător”. Pentru ea și pentru toți cei prezenți, exemplul cardinalului rămâne „lumină”, iar evenimentul a fost „un dar”, menit să redea publicului un chip moral „a căruia contribuție culturală trebuie împărtășită”.

Istoricul Silviu Sana a deschis publicului două expoziții tematice care au adus figura cardinalului aproape de privirea contemporană: „Rădăcini și speranță – un an cu Fericitul Iuliu Hossu”, din Eparhia de Cluj-Gherla, ajunsă aici prin doamna Codruța Fernea, căreia i s-au adus mulțumiri, și „Episcopul Iuliu Hossu și Oradea (1940–1944)”, curatoriată de dumnealui, împreună cu colegii de la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” Bihor.

Fotografiile expuse – anii de închisoare, domiciliul forțat, momente pastorale sau vizita Reginei Maria – au reunit în tăcerea lor o lecție despre fidelitate și rezistență. Era o transpunere vizuală a ceea ce organizatorii numiseră „curajul, demnitatea și fidelitatea față de valori”.

Scriitoarea Ruxandra Cesereanu, nepoata preotului greco-catolic Vasile Cesereanu și una dintre cele mai complexe figuri ale literaturii române contemporane, a fost prezentă la eveniment, în cadrul căruia și-a lansat noul volum „Ieșirea”. Întâlnirea cu publicul oră-

dean a constituit nu doar un prilej de a vorbi despre roman, ci și o ocazie de a evoca personalitatea cardinalului Iuliu Hossu, un simbol moral și spiritual pe care autoarea îl consideră fundamental pentru generațiile de astăzi.

În cadrul prezentării, autoarea a vorbit și despre volumul „Iuliu Hossu și Marea Unire, drumul rezoluției”, subliniind complexitatea momentelor care au precedat Unirea din 1918 și rolul decisiv jucat de episcopii și personalitățile care au susținut actul istoric. A fost amintită și lucrarea „Iuliu Hossu, 4 portrete” de Ghitta, o carte care reconstituie cu minuțiozitate ziua de 1 Decembrie, cu accent pe detaliile și atmosfera acelei perioade.

Adresându-se tinerilor prezenți la eveniment, Ruxandra Cesereanu le-a vorbit despre importanța alegerii dintre bine și rău, subliniind rolul liberului arbitru în formarea morală a fiecăruia. Ea i-a încurajat pe elevi să își dezvolte un instinct al binelui și să descopere, în modelul cardinalului Iuliu Hossu, un reper spiritual autentic: „Figura sa luminoasă vă poate fi o călăuză spirituală, de aceea vă îndemn să îi citiți memoriile”.

Pornind de la tema lansată, autoarea a relatat cum a luat naștere romanul „Ieșirea”. Deși inițial nu și-a propus să scrie o carte inspirată de cardinalul Hossu, lectura volumului de mărturie „Credința noastră este viața noastră”, asociată cu amintirea propriilor bunici – unul preot ortodox, unul preot greco-catolic –, a declanșat o reflecție profundă asupra destinului episcopilor greco-catolici persecutați. Un moment esențial a fost discuția cu Preasfințitul Florentin Crihălmean, de pie memorie, care i-a povestit despre felul în care Cardinalul Hossu își „vizita mental” Eparhia în timpul detenției și al domiciliului obligatoriu. Episcopul a numit acest obicei „un exercițiu ascetic suprem”, o formă de reconectare spirituală la misiunea sa pastorală.

Impresionată de această capacitate a cardinalului de a retrăi interior activitatea sa, Cesereanu s-a întrebat dacă nu cumva este vorba despre o formă de „decorporalizare”, o practică mistică prin care Hossu reușea să depășească limitele fizice ale închisorii. Răspunsul, în zâmbetul discret al Episcopului Florentin, a lăsat loc unor interpretări care au fertilizat imaginația autoarei și au devenit una dintre sursele de inspirație ale cărții.

(continuare în pag. 17)

(urmare din pag. 16)

Romanul „Ieșirea” are la bază această dublă componentă: pe de o parte, realitatea istorică a detenției cardinalului Hossu și a episcopatului greco-catolic la Sighet; pe de altă parte, reconstrucția literară a unei dimensiuni mistice, legate de pelerinajele la Mănăstirea Nicula. Ruxandra Cesereanu explică faptul că pentru Iuliu Hossu, Nicula a fost unul dintre locurile cele mai iubite, iar ultima predică ținută acolo, la 15 august 1948, a devenit în roman un reper spiritual major. La scurt timp după acel moment, în octombrie 1948, întregul episcopat greco-catolic avea să fie desființat de autoritățile comuniste.

Autoarea a precizat că, deși cartea începe cu o sinteză epică a perioadei de detenție, ea evoluează către o construcție ficțională complexă, care explorează interioritatea, rezistența spirituală și capacitatea cardinalului de a-și transforma suferința într-un exercițiu al credinței: „Acest om este un maestru spiritual și pentru mine – iar în momentele în care evit să deosebesc binele de rău și văd mai mult cenușurile, figura lui îmi poate fi călăuză în viață”.

Cartea mai conține și o secțiune documentară consistentă: o agendă cu istoria Mănăstirii Nicula, a pelerinajelor de la Nicula și a închisorii de la Sighet, inclusiv a Memorialului dedicat victimelor comunismului. Prin aceste elemente, volumul se adresează în mod special tinerilor, pe care autoarea îi consideră cei mai importanți beneficiari ai unei astfel de descoperiri spirituale: „Sper să fie pentru voi o lectură care să vă ofere o adevărată figură spirituală, o adevărată figură de sfânt”. Lucrarea este dedicată celor șapte episcopi martiri beatificați în 2019 de Papa Francisc, cu un accent special pe Iuliu Hossu.

La eveniment a fost prezent și cercetătorul Alin Mureșan, fost student al autoarei, cunoscut pentru lucrările sale dedicate perioadei represiunii comuniste. Acesta a publicat o carte de referință despre Fenomenul Pitești și, recent, împreună cu Clara Rareș, a lansat un volum despre viața Niculinei Moica, o femeie arestată pe când era elevă de liceu. Cartea a primit în acest an prestigiosul Premiu „Monica Lovinescu”, iar Mureșan a anunțat că Niculina Moica urmează să fie prezentă în curând la Oradea.

La final, doamna Ruxandra Cesereanu a rostit un mesaj puternic: „Nu-l uitați pe Iuliu Hossu ca maestru spiritual. Este una dintre figurile de care trebuie să fim cu adevărat mândri. De el avem de ce să fim mândri, pentru că încă ne dă putere, încă ne face să credem în onoare, responsabilitate și reflectarea crezului interior!”

Prof. univ. dr. Ovidiu Ghitta a vorbit despre romanul „Ieșirea” ca despre o carte despre ieșire, dar și despre „intrarea în Infern, în universul concentrațional românesc”, în care memoriile cardinalului devin material vital: „au fost mobilizate memoriile Cardinalului Hossu despre ce a trăit la Sighet”. Decanul Facultății de

Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj a ridicat tinerilor mai multe întrebări grele: despre singurul fotograf al Marii Uniri, Samoilă Mârza, despre absența Cardinalului Iuliu Hossu din manualele de istorie, despre regimul comunist și despre momentul din 1969, când episcopului Hossu i s-a oferit libertatea la Roma: „Având de ales să meargă la Roma și să stea la Căldărușani într-un loc izolat și supravegheat, a ales să nu plece. Voi, ce ați alege astăzi?”. Alegerea aceasta – Roma sau Căldărușani – rămâne, cum a spus Ghitta, „proba unui personaj istoric mare, responsabil, cu principii până la capăt”.

Scriitorul ing. Gelu Hossu a continuat, aducând figura cardinalului „printre noi”, ca „un om ca și noi... un model pentru generația tânără”. El a subliniat rolul real al lui Iuliu Hossu în pregătirea Marii Uniri: „Meritele lui Iuliu Hossu nu sunt doar cele de a fi citit Rezoluția Marii Uniri... Iuliu Hossu a participat activ la Marea Unire încă din octombrie 1918.” În relatările sale, Cardinalul devine un personaj viu al istoriei, un om care a lucrat cu luciditate pentru paritatea confesională și politică între greco-catolici și ortodocși în momentul fondator al României moderne.

La final, episcopul Virgil Bercea le-a reamintit elevilor motivul profund al comemorării: „Rolul Cardinalului Iuliu Hossu este foarte important și nu trebuie să-l uităm.” Preasfinția Sa a subliniat că s-a dorit organizarea acestui eveniment aproape de sărbătoarea Zilei Naționale a României și a evocat episodul în care preoți orădeni au ascuns și hrănit familii de evrei, remarcând circulara în care Episcopul Hossu le cerea preoților „să aibă grijă de evrei”. Era o imagine a unui timp în care solidaritatea pune în joc propria viață.

Mulțumind invitaților speciali veniți de la Cluj, eparhul a subliniat că aceștia „rămân puncte de reper, oameni care ne aduc mereu în memorie aceste momente grave ale istoriei, încercând să nu se mai repete. Cu emoție, episcopul a conchis: „Somnul memoriei creează monștri. Noi ce ne dorim să fim? Elevilor, încercați să aveți modele în viață; profesorilor, să fiți modele pentru ei! Celor în vârstă, ați fost modele pentru noi. Vă mulțumesc pentru tot ce ne-ați dăruit!”

Evenimentul de la Biblioteca Județeană „Gheorghe Șincai” nu a fost doar o comemorare, ci o transpunere vie a unei conștiințe istorice. Iuliu Hossu s-a desprins, încă o dată, din filele trecutului și s-a așezat în fața tinerilor ca un martor al demnității. Prin cuvintele rostite, prin cărțile prezentate, prin fotografiile expuse și prin întrebările ridicate, s-a construit un portret al cardinalului ca „model spiritual, filon moral, om liber”. Un portret care nu se învechește, pentru că izvorăște din adevăr, curaj și credință.

Mihaela Caba-Madarasi
Biroul de Presă EGCO

25 de ani de la sfințirea Bisericii

Cu ocazia aniversării celor 25 de ani de la sfințirea Parohiei Greco-Catolice „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din Zalău au fost organizate misiuni populare de evanghelizare, în care centrul reflecțiilor a fost Euharistia.

În seara zilei de vineri, 21 noiembrie, Pr. Marcelin Rotaru, îmbinând orizonturi teologice vaste cu o expresivitate pastorală autentică, a vorbit despre necesitatea vitală de a ne împărtăși cât mai des cu Trupul și Sângele Mântuitorului nostru Isus Cristos și despre misterul, importanța și semnificația Adorației. Într-o lume secularizată în care teocentrismul este tot mai mult înlocuit cu antropocentrismul, dacă Euharistia nu devine „centru, izvor și culme”, viața noastră va deveni tot mai descentrată, lipsită de sens și, implicit, de fericirea veritabilă. Atunci când o persoană trăiește experiența dialogului personal cu Isus, aceasta descoperă că El îi vorbește în adâncul inimii, devenind astfel Cuvânt viu, pătrunzător și transformator.

Sâmbătă, 22 noiembrie, în cadrul Sfântului Maslu și într-un ambient spiritual de o profunzime insondabilă, Pr. Mihai Tegzeș a predicat despre Taina Mărturisirii, care este Spovada. Această Taină fundamentală a Bisericii este darul milostivirii lui Dumnezeu, revărsat prin mâinile preotului, astfel că, nu omul iartă, ci Însuși Cristos, Care, prin glasul preotului, readuce pacea în suflet și umple golul inimii. Fără să gustăm milostivirea lui Dumnezeu nu avem

cum să renaștem din păcatele și slăbiciunile noastre și nu putem deveni părtași la plinătatea harului divin.

Duminică, 23 noiembrie, în cadrul Sfintei Liturghii, Pr. Vicar General, Mihai Vătămănelu, a vorbit despre valoarea incomensurabilă a Liturghiei ca spațiu concret în care Isus Cristos trăiește, în mod real, printre noi: „Eu sunt pâinea vie care a coborât din cer. Dacă mănâncă cineva din pâinea aceasta va trăi în veac. Și pâinea pe care o voi da Eu pentru viața lumii este trupul Meu.” (Ioan 6:51)

Dorim Bisericii, cât și preoților, o activitate pastorală cât mai rodnică și însuflețită, sub cupola acestui ideal suprem: Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu, ”Cel ce se sfârâmă și nu se desparte, Cel ce se mănâncă și niciodată nu se sfârșește, ci pe cei ce se împărtășesc îi sfințește.”

Pr. Daniel BERTEAN

Hramul Parohiei Greco-Catolice Sărsig

Duminică, 7 decembrie 2025, a douăzeci și șaptea după Rusalii, a fost o zi de dublă sărbătoare în comunitatea parohiei Sf. Nicolae din Sărsig, păstorită de pr. Iosif Bisoc (OFMConv.). Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, celebrată cu ocazia hramului parohiei, a fost celebrată de pr. Mihai Vătămănelu, vicar general al Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, împreună cu pr. Gheorghe Cioară din parohia Ghenetea, pr. Alin Papiț din parohia Sarcău și pr. diacon Adrian Mătășel, membru al compartimentului juridic al Episcopiei de Oradea. De asemenea, comunitatea s-a bucurat de revenirea pr. Florin Ghiulai în altarul bisericii pe care a slujit-o și îngrijit-o timp de mai mulți ani.

Răspunsurile în cadrul celebrării liturgice au fost date de sr. Feliciană, sr. Ana și sr. Elisabeta (*Congregația Surorilor Oblate Asumpționiste*), ajutate de numeroșii credincioși, localnici și pelerini veniți din satele învecinate, din Oradea și din Sântandrei, biserica fiind neîncăpătoare.

La finalul liturghiei, pr. paroh Iosif a mulțumit, în primul rând, lui Dumnezeu pentru toate harurile, iar credincioșilor și membrilor comunității pentru prezență

și implicare.

După Sfânta Liturghie, preoții, împreună cu toți credincioșii, au mers în casa parohială de lângă biserică, unde pr. Mihai a sfințit noua sală de cateheză, care va găzdui activitățile viitoare ale parohiei. Părintele vicar a mulțumit părintelui paroh pentru devotamentul și implicarea în menținerea și dezvoltarea unei comunități vii. În încheiere, în casa parohială a fost organizată și o agapă, prilej de comuniune și bucurie pentru întreaga comunitate.

Darius ȘOMOLAN

„Acasă îi Crăciunu' Sfânt”

Pe 7 decembrie, Parohia Greco-Catolică din Băile „1 Mai” a găzduit Concertul de colinde „Acasă îi Crăciunu' Sfânt”, o seară plină de bucurie, căldură sufletească și spiritualitate, prezentată de artista Andreea Chișe. Evenimentul a reunit comunitatea într-un spirit de sărbătoare și recunoștință, celebrând frumusețea colindului tradițional și întărind legăturile de credință și fraternitate dintre participanți.

Spectacolul a fost susținut de artiștii invitați Oana Font, Costel Popa și Andreea Chișe, care au oferit momente artistice pline de emoție și inspirație celor prezenți, împărtășite tuturor prin intermediul transmisiunii Angelus TV România. Programul a inclus colinde din zona folclorică a Maramureșului, tradiții muzicale din Valea Târnavelor și colinde din Bihor, de-ale locului. Publicul a fost numeros, venind din Oradea, împrejurimi și alte colțuri ale țării, iar prezența credincioșilor din Germania, Italia și Polonia a evidențiat dimensiunea universală a sărbătorii Nașterii Domnului, dar și simbologia cântecului interpretat de Oana Font care a dat titlul concertului de Crăciun din acest An. De asemenea, a fost prezent la eveniment domnul Cristian Laza, primar al comunei Sânmartin.

Un moment deosebit al serii a fost înștiințarea că această comunitate a primit relicva cu sângele Sfântului Ioan Paul al II-lea, adusă aici de Fulvio Festosi și Dana Koguciuk, prin intermediul Pr. Francisc Lăcătuș. Aceasta a fost oferită de Eminența Sa, Cardinalul Sta-

nislav Dziwisz, secretar emerit de Cracovia și fost secretar al Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea, bisericii greco-catolice din Haieu ridicată în cinstea vizitei Sfântului Papa Ioan Paul al II-lea în țara noastră.

La finalul concertului, pr. paroh Ștefan Madarasi a exprimat mulțumiri tuturor celor care au contribuit la reușita evenimentului, preoților participanți: Pr. Vicar General Mihai Vătămănelu (OFMConv), Pr. Protopop de Oradea Gavril Bubo, Pr. Francisc Lăcătuș, superior al Centrului Don Orione din Oradea, Pr. Ioan Fărcaș de la Blaj, care a deschis seara cu rugăciune și a binecuvântat momentul artistic la final.

„Crăciunul este Sfânt pentru că îl trăim împreună cu cei dragi, în casa sufletului nostru. Mulțumim din inimă tuturor celor care au făcut această seară cu adevărat sfântă și vă dorim sărbători binecuvântate, împreună cu cei dragi!”

Parohia Greco-Catolică Haieu - Băile „1 Mai”

Concertul anual de colinde „Toaca-n cer”

Colindele copiilor au ridicat „Toaca-n cer”, în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea. Sâmbătă, 13 decembrie 2025, Catedrala Greco-Catolică „Sfântul Nicolae” din Oradea a devenit un loc în care lumina și glasurile tinere s-au împletit într-o sărbătoare a inimii. Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică de Oradea, a găzduit Concertul anual de colinde al copiilor, intitulat sugestiv „Toaca-n cer”, un eveniment care a adunat laolaltă speranță, credință și emoția curată a celor mici.

Pe scena împodobită de emoții au urcat: Corul „Enjoy Music”, îndrumat de Ovidiu Lazăr, care au deschis seara cu armonii pline de delicatețe.

Corul „Anima Nostra” al Liceului „Don Orione”, sub bagheta prof. Arendaș Nicoleta Claudia, a adus un suflu tineresc, limpede și cald.

Oratoriul „Sfântul Francisc de Assisi” a încălzit inimile sub îndrumarea pr. diacon Mihai Dumea.

Corul „Ars Carminis” al elevilor de gimnaziu de la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu” a adus sensibilitate prin chitarele profesorului George Demian, sub conducerea prof. Nicoleta Emilia Țâmpu.

În încheiere, corul liceenilor aceluiași liceu a conturat un final luminos, prin dirijarea atentă a prof. Antonia Monica Nica.

Seara a fost ghidată cu eleganță și gingășie de Mariagrazia Roman, al cărei glas a legat momentele într-o poveste fluidă, caldă, de Crăciun.

Concertul „Toaca-n cer”, devenit o tradiție de suflet a Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, a adus comunității nu doar colinde, ci și o reînnoire a speranței - aceea lumină discretă, dar puternică, ce se ascunde în inimile copiilor și se revărsă, an de an, asupra celor care îi ascultă.

Mihaela CABA-MADARAȘI

Colectă specială

Asociația Caritas Eparhial Oradea a ales ca zi specială a carității noastre comunitare duminica „Samariteanului Milostiv”, zi în care s-a organizat o colectă specială. Tasul din data de 16 noiembrie 2025, duminica „Samariteanul Milostiv”, a fost predat, de către **100 de parohii**, asociației. Astfel, a intrat în casieria asociației suma de **62.613 lei**.

Parohia Aleșd, **4.000** Lei
 Parohia Ardud, **1.800** Lei
 Parohia Babța, **100** Lei
 Parohia Ban, **500** Lei
 Parohia Băile Felix, **500** Lei
 Parohia Băița, **850** Lei
 Parohia Beiuș, **750** Lei
 Parohia Beliu, **1.207** Lei
 Parohia Betfia, **150** Lei
 Parohia Beznea, **250** Lei
 Parohia Bocșa, **545** Lei
 Parohia Borod, **900** Lei
 Parohia Câmpia, **1.100** Lei
 Parohia Carei „Sfântul Andrei”, **650** Lei
 Parohia Carei „Sfântul Anton”, **180** Lei
 Parohia Căuaș, **300** Lei
 Parohia Cehei Pustă, **185** Lei
 Parohia Cheț, **1.030** Lei
 Parohia Chilioara, **730** Lei
 Parohia Cosniciu de Jos, **200** Lei
 Parohia Cosniciu de Sus, **200** Lei
 Parohia Craidorolt, **363** Lei
 Parohia Crestur, **707** Lei
 Parohia Curtuișeni, **100** Lei
 Parohia Delani, **66** Lei
 Parohia Domănești, **900** Lei
 Parohia Drăgoteni, **100** Lei
 Parohia Dridiu, **840** Lei
 Parohia Galoșpetreu, **400** Lei
 Parohia Ghenci, **160** Lei
 Parohia Ghenetea, **921** Lei
 Parohia Girișu de Criș, **110** Lei
 Parohia Gruilung, **203** Lei
 Parohia Haieu, **60** Lei
 Parohia Halmășd, **645** Lei
 Parohia Hereclean, **394** Lei
 Parohia Hodișel, **235** Lei
 Parohia Holod, **150** Lei
 Parohia Horoatu Crasnei, **1.000** Lei
 Parohia Hotoan, **250** Lei,
 Parohia Huseni, **100** Lei
 Parohia Iaz, **730** Lei
 Parohia Ioaniș, **200** Lei
 Parohia Izvoarele, **300** Lei
 Parohia Lucăceni, **265** Lei
 Parohia Marca, **750** Lei
 Parohia Marghita, **550** Lei
 Parohia Marin, **100** Lei
 Parohia Meseșeni de sus, **70** Lei
 Parohia Moftinul Mic, **404** Lei
 Parohia Nădar, **200** Lei

Parohia Negru Grădinari, **150** Lei
 Parohia Oradea, „Maica Domnului”, **1.204** Lei
 Parohia Oradea, „Sfântul Nicolae”, **2.378** Lei
 Parohia Oradea, „Sfântul Treime”, **1.250** Lei
 Parohia Oradea, „Sfântul Anton”, **225** Lei
 Parohia Oradea, „Schimbarea la Față”, **1.741** Lei
 Parohia Oradea, Spital „Sfântul Gheorghe”, **760** Lei
 Parohia Oradea, Olosig, „Sfântul Gheorghe”, **816** Lei
 Parohia Oradea, „Duminica Tuturor Sfinților”, **1.250** Lei
 Parohia Oradea, „Fericitul Valeriu Traian Frentiu”, **100** Lei
 Parohia Ortelec, **170** Lei
 Parohia Oșorhei, **250** Lei
 Parohia Peceiu, **200** Lei
 Parohia Pișcolt, **250** Lei
 Parohia Plopiș, **2.200** Lei
 Parohia Pocola, **180** Lei
 Parohia Poiana, **280** Lei
 Parohia Porț, **850** Lei
 Parohia Prisaca, **600** Lei
 Parohia Salonta, **110** Lei
 Parohia Sălăjeni, **300** Lei
 Parohia Sărsig, **500** Lei
 Parohia Săuca, **700** Lei
 Parohia Sâg, **729** Lei
 Parohia Sâmbăta, **135** Lei
 Parohia Sânlazăr, **905** Lei
 Parohia Sânmartin, **300** Lei
 Parohia Sântandrei, **1.075** Lei
 Parohia Sântandrei II, **261** Lei
 Parohia Silvaș, **150** Lei
 Parohia Sititelec, **150** Lei
 Parohia Suplacu de Barcău, **138** Lei
 Parohia Supuru de Jos, **200** Lei
 Parohia Șilindru, **350** Lei
 Parohia Șimleu Silvaniei, **2.645** Lei
 Parohia Ștei, **300** Lei
 Parohia Șumal, **2.600** Lei
 Parohia Tășnad, **1.500** Lei
 Parohia Tinca, **310** Lei
 Parohia Uileac de Beiuș, **65** Lei
 Parohia Valea lui Mihai, **700** Lei
 Parohia Valcău de Jos, **730** Lei
 Parohia Valcău de Sus, **774** Lei
 Parohia Vălanii de Beiuș, **150** Lei
 Parohia Vășad, **300** Lei
 Parohia Voivozi, **550** Lei
 Parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, Zalău, **1.648** Lei
 Parohia „Sfânta Familie”, Zalău, **1.275** Lei
 Familia Marius Popovici, **500** Lei
 Familia Dana Cobârzan, **200** Lei.